

Virus

Nog geen week nadat het vorige nummer van Visionair naar de drukker was verstuurd, gooide Covid-19 roet in het eten en werd de intelligente lockdown ingesteld. Nogal vervelend omdat een behoorlijk deel van dat nummer was gewijd aan het symposium 'Nederland weer vol met vis' – dat op 16 april zou plaatsvinden – en aan de World Fish Migration Day (WFMD) die een maand later stond gepland.

Dit met veel liefde gemaakte nummer, inclusief het enthousiaste voorwoord, voelde daarom een beetje als mosterd na de maaltijd. Natuurlijk blijft de boodschap 'vis moet kunnen zwemmen' als een huis overeind staan en met een beetje mazzel wordt de WFMD op 24 oktober dit jaar alsnog gehouden. Sowieso is en blijft vis migratie een dankbaar onderwerp voor Visionair. Niet in de laatste plaats vanwege de inzet van waterbeheerders, adviesbureaus, wetenschappers en ngo's om vis in het zwaar versnipperde Nederland weer van A naar B te laten zwemmen. Zonder andere projecten te kort te willen doen, denk ik hierbij aan de Vismigratierivier: een wereldwijd uniek concept waarbij voor trekvis dwars door de afsluitdijk een permanente verbinding tussen Waddenzee en IJsselmeer wordt gecreëerd. Naast het aanleggen van imposante aantallen vis migratievoorzieningen zijn we ook steeds beter in het monitoren van de werking ervan. Zo worden diverse vissoorten tegenwoordig voorzien van kleine zendertjes. Detectiekabels die op strategische plekken in het Nederlandse watersysteem zijn aangelegd, maken het mogelijk deze vissen dagelijks te volgen in hun trektocht naar de paaiplassen – waarmee een beter beeld ontstaat van de optrekbaarheid van rivieren en beken. Dankzij deze verfijnde techniek is het zelfs gelukt de paaimigratie van zeeprkken in kaart te brengen.

Bij het schrijven van dit voorwoord daalt er wat stof neer en zijn we op weg naar het 'nieuwe normaal'. En daar heb ik eerlijk gezegd moeite mee. Thuiswerken gaat weliswaar prima, maar het fysieke contact met mijn collega's begin ik steeds meer te missen. Digitaal vergaderen is weliswaar functioneel, maar werkt in toenemende mate op mijn zenuwen. Ik wil mensen kunnen zien, aanraken, voelen en

Steeds meer bekruipt me het gevoel dat deze crisis onnatuurlijk gedrag versterkt en ons als mens wéér een stap verder van de natuur af brengt.

ruiken. Het doet allemaal zo onnatuurlijk aan. Steeds meer bekruipt me het gevoel dat deze crisis onnatuurlijk gedrag versterkt en ons als mens wéér een stap verder van de natuur af brengt - een ontwikkeling die in gang is gezet door de digitalisering van onze maatschappij en leidt tot het afnemen van menselijke contacten. Het is een ontwikkeling die volgens de Franse schrijver Michel Houellebecq zelfs niet meer terug te draaien is. In een essay in de Volkskrant schetst hij een dystopische toekomst waarin alles, inclusief de voortplanting, kunstmatig is. Laten we hopen dat hij er naast zit, dat er zo snel mogelijk een vaccin of medicijn komt en dat ook dit voorwoord bij het verschijnen van nummer 56 weer achterhaald zal zijn.

Marco Kraal
Hoofdredacteur

